

Biedrība „Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācija”
Vienotais Reģ.nr.: 40008123356
Juridiskā adrese: Bauskas iela 58a, Rīga, LV-1004
www.lata.org.lv, e-pasts: lata@lata.org.lv

**Latvijas Republikas Saeimai
Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijai**

Rīgā
22.09.2014. Nr. 29/14

Par vēlēšanām internetā

Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA) kategoriski iebilst pret interneta vēlēšanu sistēmas izveidi Latvijā.

Viens no lielākajiem interneta vēlēšanu šķēršļiem ir šobrīd tehnoloģiski neiespējamā divu nosacījumu vienlaicīga izpilde – nodrošināt vienlaikus gan drošu, gan aizklātu balsojumu. LATA uzsver, ka pasaules zinātniskajā literatūrā nav zināmi tādi matemātiski algoritmi un to realizācijas aparatūrā un programmatūrā, kuri būtu droši un tajā pašā laikā nodrošinātu aizklātumu.

LATA norāda, ka pastāv pretruna ar Satversmi Saeimas vēlēšanu gadījumā, kas paredz aizklātas vēlēšanas. Pašreizējā tehnoloģiju attīstības stadija paredz atklātu interneta balsojuma norisi – katrs individuālais balsojums tiek saistīts ar konkrēto vēlēšanu un tāds arī nonāk vēlēšanu virtuālajā urnā. Savukārt, ja saikni starp balsotāju un viņa balsojumu „dzēšam”, tad interneta vēlēšanu rezultāta ticamību vairs nav iespējams pārbaudīt, un tas ļauj manipulēt ar iegūto rezultātu. Aizklātuma principa neievērošana neatbilst ne Latvijas Satversmes 6.pantam, nedz arī ANO Vispārīgās cilvēktiesības deklarācijas 21.panta 3.punktam. LATA neatbalsta internetu kā balss nodošanas vidi tādās procedūrās, kur jānodrošina aizklātums.

Vairums valstu pēc interneta vēlēšanu pilotprojektu veikšanas ir secinājušas, ka pastāv pārāk lieli rezultātu viltošanas riski – tiek identificēti dažādi drošības riski, kas skar augstu sistēmas apdraudējumu gan no iekšpuses (negodīgs izstrādātājs, sistēmas administrators, uzturētājs vai lietotājs), gan ārpuses (aktīvisti un hakeri, protestētāji, kas vēlas nograut vēlēšanu procesu, nedraudzīgas valstis utt.). Gan LATA pārstāvji, gan starptautiski neatkarīgi drošības eksperti ir norādījuši uz nopietnām drošības problēmām Igaunijas 2013. gada pašvaldību e-vēlēšanu norisē. 2014. gadā Norvēģijas valdība nolēma pārtraukt interneta vēlēšanu pilotprojektu drošības apsvērumu dēļ. Esošā citu valstu pieredze norāda uz to, ka interneta vēlēšanas rada draudus drošībai, nevis pilnveido e-vēlēšanu sistēmu.

LATA aicina attīstīt un ieviest Latvijā e-vēlēšanu principus, kas ietver citus balsošanas procesa elektronizācijas scenārijus – kā, piemēram, Latvijā jau pielietotā elektronizētā vēlēšanu aizpildīto papīra vēlēšanu zīmju apstrāde un elektronizēta reģistrācija klātienē.

Plašāk:

<http://lata.org.lv/tag/i-velesanas/>

<http://odo.lv/Blog/131021>

<https://estoniaevoting.org/findings/>

<http://www.zdnet.com/norway-internet-voting-experiment-fails-7000031039/>

Ar cieņu,

LATA valdes priekšsēdētājs

Jānis Treijs

Dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

Vītoliņa
29215073